

KONWENCJA KONSULARNA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii, podpisana w Sofii
dnia 10 listopada 1972 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 10 listopada 1972 roku została podpisana w Sofii Konwencja konsularna między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii o następującym brzmieniu dosłownym:

**KONWENCJA KONSULARNA
MIĘDZY POLSKĄ RZECZYPOSPOLITĄ LUDOWĄ
A LUDOWĄ REPUBLIKĄ BUŁGARI**

którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rada Państwa Ludowej Republiki Bułgarii,

kierując się pragnieniem dalszego rozwoju przyjaźniskich stosunków, zgodnie z Układem między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy, podpisanym w Sofii dnia 6 kwietnia 1967 roku,

biorąc pod uwagę, że Konwencja konsularna między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii, podpisana w Sofii dnia 19 września 1961 roku, wymaga zmian,

postanowiły zawrzeć niniejszą Konwencję konsularną i w tym celu wyznaczyły swoimi Pełnomocnikami:

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej —
Jana BISZTYGĘ, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych,

Rada Państwa Ludowej Republiki Bułgarii —
Kiryła NESTOROWA, Wiceministra Spraw Zagranicznych,

CZĘŚĆ I

DEFINICJE

Artykuł 1

Dla celów niniejszej Konwencji następujące wyrażenia mają niżej określone znaczenie:

a) „urząd konsularny” oznacza konsulat generalny, konsulat, wicekonsulat lub agencję konsularną;

b) „okręg konsularny” oznacza terytorium wyznaczone urzędowi konsularnemu dla wykonywania funkcji konsularnych;

c) „kierownik urzędu konsularnego” oznacza osobę powołaną do działania w tym charakterze;

d) „urzędnik konsularny” oznacza każdą osobę, z kierownikiem urzędu konsularnego włącznie, której powierzono wykonywanie funkcji konsularnych. Określenie to

obejmuje także osobę skierowaną do urzędu konsularnego w celu odbycia przeszkolenia w pracy konsularnej (stażysta);

e) „pracownik konsularny” oznacza każdą osobę nie będącą urzędnikiem konsularnym, wypełniającą w urzędzie konsularnym czynności administracyjne lub techniczne albo obowiązki usługowe;

f) „członkowie urzędu konsularnego” oznacza urzędników konsularnych i pracowników konsularnych;

g) „pomieszczenia konsularne” oznacza budynki lub części budynków, włączając rezydencję kierownika urzędu konsularnego, a także tereny przyległe do nich, używane wyłącznie dla celów konsularnych, niezależnie od tego, czyją są własnością;

h) „archiwa konsularne” oznacza wszystkie pisma, dokumenty, korespondencję, książki, filmy, taśmy magnetofonowe, rejestry urzędu konsularnego i techniczne środki kancelaryjne wraz z materiałem szyfrowym, kartotekami i meblami przeznaczonymi do ich ochrony i przechowywania;

i) „statek Państwa wysyłającego” oznacza każde urządzenie pływające, podnoszące banderę tego Państwa.

CZĘŚĆ II

USTANAWIANIE URZĘDÓW KONSULARNYCH ORAZ MIANOWANIE URZĘDNIKÓW I PRACOWNIKÓW KONSULARNYCH

Artykuł 2

1. Urząd konsularny może być ustanowiony w Państwie przyjmującym tylko za zgodą tego Państwa.

2. Siedzibę urzędu konsularnego, jego klasę i okręg konsularny ustanawia się w drodze porozumienia między Państwem wysyłającym a Państwem przyjmującym.

Artykuł 3

1. Przed mianowaniem kierownika urzędu konsularnego Państwo wysyłające powinno upewnić się w drodze dyplomatycznej, czy dana osoba uzyska zgodę Państwa przyjmującego na uznanie jej w charakterze kierownika urzędu konsularnego.

2. Państwo wysyłające przekazuje za pośrednictwem swego przedstawicielstwa dyplomatycznego do ministerstwa spraw zagranicznych Państwa przyjmującego listy komisyjne lub inny podobny dokument o mianowaniu kierownika urzędu konsularnego. W listach komisyjnych lub w innym podobnym dokumencie podaje się imię i nazwisko kierownika urzędu konsularnego, jego rangę, okręg konsularny, w którym będzie on wykonywał swoje funkcje, oraz siedzibę urzędu konsularnego.

3. Po przedstawieniu listów komisyjnych lub innego podobnego dokumentu o mianowaniu kierownika urzędu konsularnego Państwo przyjmujące udzieli mu w możliwie najkrótszym terminie exequatur lub innego zezwolenia.

4. Kierownik urzędu konsularnego może przystąpić do wykonywania swoich funkcji z chwilą, gdy Państwo przyjmujące udzieli mu exequatur lub innego zezwolenia.

5. Państwo przyjmujące, przed udzieleniem exequatur lub innego zezwolenia, może udzielić kierownikowi urzędu konsularnego tymczasowej zgody na wykonywanie jego funkcji.

6. Z chwilą udzielenia zgody, także tymczasowej, organy Państwa przyjmującego podejmą wszelkie niezbędne kroki, aby kierownik urzędu konsularnego mógł wykonywać swoje funkcje.

Artykuł 4

Państwo przyjmujące może w każdej chwili, bez obowiązku uzasadniania swojej decyzji, powiadomić w drodze dyplomatycznej Państwo wysyłające o tym, że exequatur lub inne zezwolenie, udzielone kierownikowi urzędu konsularnego, zostało cofnięte albo że inny członek urzędu konsularnego został uznany za osobę niepożądaną. W tym przypadku Państwo wysyłające powinno odwołać taką osobę, jeśli przystąpiła już do wykonywania swoich funkcji. Jeżeli Państwo wysyłające nie wypełni w rozsądnym terminie tego obowiązku, Państwo przyjmujące może przestać uznawać taką osobę za członka urzędu konsularnego.

Artykuł 5

1. Jeżeli kierownik urzędu konsularnego nie może wykonywać swych funkcji z jakichkolwiek przyczyn lub jeżeli stanowisko kierownika urzędu konsularnego nie jest obsadzone, Państwo wysyłające może wyznaczyć do pełnienia funkcji tymczasowego kierownika urzędu konsularnego urzędnika konsularnego tego samego lub innego urzędu konsularnego w Państwie przyjmującym albo członka personelu dyplomatycznego swego przedstawicielstwa dyplomatycznego; imię i nazwisko tej osoby będzie uprzednio notyfikowane ministerstwu spraw zagranicznych Państwa przyjmującego.

2. Tymczasowemu kierownikowi urzędu konsularnego przysługują prawa, przywileje i immunitety, z jakich korzysta kierownik urzędu konsularnego zgodnie z niniejszą Konwencją.

3. Powierzenie funkcji konsularnych członkowi personelu dyplomatycznego przedstawicielstwa dyplomatycznego Państwa wysyłającego, w myśl ustępu 1, nie ogranicza jego przywilejów i immunitetów, przysługujących mu na podstawie jego statusu dyplomatycznego.

Artykuł 6

Urzędnikiem konsularnym może być jedynie obywatel Państwa wysyłającego.

Artykuł 7

Ministerstwo spraw zagranicznych Państwa przyjmującego będzie pisemnie powiadamiane:

a) o mianowaniu członków urzędu konsularnego, z wyjątkiem kierownika tego urzędu, ich przybyciu do urzędu konsularnego po mianowaniu, ich ostatecznym wyjeździe lub o zakończeniu ich funkcji oraz o wszystkich dalszych zmianach mających wpływ na ich status, które mogą powstać w czasie ich zatrudnienia w urzędzie konsularnym;

b) o przybyciu i ostatecznym wyjeździe osoby należącej do rodziny członka urzędu konsularnego, pozostającej z nim we wspólnocie domowej, oraz o fakcie, że jakaś osoba staje się lub przestaje być członkiem rodziny;

c) o zatrudnieniu i zwolnieniu osób, zamieszkałych w Państwie przyjmującym, jako członków urzędu konsularnego.

Artykuł 8

1. Właściwe władze Państwa przyjmującego wydają bezpłatnie każdemu urzędnikowi konsularnemu dokument, stwierdzający tożsamość tego urzędnika i jego stopień.

2. Postanowienia ustępu 1 stosują się także do pracowników konsularnych pod warunkiem, że osoby te nie są obywatelami Państwa przyjmującego lub nie posiadają w nim stałego miejsca zamieszkania.

3. Postanowienia niniejszego artykułu stosują się odpowiednio do członków rodzin członków urzędu konsularnego, pozostających z nimi we wspólnocie domowej.

CZĘŚĆ III

ULATWIENIA, PRZYWILEJE I IMMUNITETY

Artykuł 9

1. Państwo przyjmujące udzieli urzędowi konsularnemu wszelkich ułatwień w wykonywaniu jego funkcji i stosuje odpowiednie środki w tym celu, aby członkowie urzędu konsularnego mogli wykonywać swoją działalność urzędową i korzystać z przywilejów i immunitetów przewidzianych w niniejszej Konwencji.

2. Państwo przyjmujące będzie traktować członków urzędu konsularnego z należytym szacunkiem i podejmie odpowiednie kroki dla zabezpieczenia ochrony ich osoby, wolności i godności.

Artykuł 10

1. Godło Państwa wysyłającego, wraz z odpowiednim napisem oznaczającym urząd konsularny, w językach Państwa wysyłającego i Państwa przyjmującego, może być umieszczone na budynku, w którym mieści się urząd konsularny.

2. Flaga Państwa wysyłającego może być wywieszana na budynku urzędu konsularnego oraz na rezydencji kierownika urzędu konsularnego.

3. Kierownik urzędu konsularnego może umieszczać flagę Państwa wysyłającego na swoich środkach transportu.

Artykuł 11

1. Państwo wysyłające może, na warunkach i w formie przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa przyjmującego, nabywać na własność, posiadać lub użytkować tereny, budynki lub części budynków, a także wznosić budynki i przystosowywać tereny, potrzebne na pomieszczenia konsularne oraz na mieszkania dla członków urzędu konsularnego. W przypadku konieczności Państwo przyjmujące udzieli Państwu wysyłającemu odpowiedniej pomocy w tym zakresie.

2. Postanowienia ustępu 1 nie zwalniają Państwa wysyłającego od konieczności przestrzegania ustaw i przepisów w zakresie budownictwa i urbanistyki, mających zastosowanie na obszarze, gdzie znajdują się odnośne tereny, budynki lub ich części.

Artykuł 12

1. Pomieszczenia konsularne są nietykalne. Organy Państwa przyjmującego nie mogą wkraczać do nich bez zgody kierownika urzędu konsularnego, kierownika przedstawicielstwa dyplomatycznego Państwa wysyłającego lub też osoby upoważnionej przez jednego z nich.

2. Postanowienia ustępu 1 mają zastosowanie również do mieszkań członków urzędu konsularnego.

Artykuł 13

1. Pomieszczenia konsularne, a także środki transportu urzędu konsularnego nie podlegają żadnej formie rekwizycji. Jeżeli wywłaszczenie jest niezbędne dla celów obrony narodowej lub użyteczności publicznej, powinny być przedsięwzięte wszelkie możliwe środki dla uniknięcia utrudnienia wykonywania funkcji konsularnych i powinno być niezwłocznie wypłacone Państwu wysyłającemu odpowiednie i efektywne odszkodowanie.

2. Postanowienia ustępu 1 mają również zastosowanie do środków transportu członków urzędu konsularnego.

Artykuł 14

1. Pomieszczenia konsularne oraz mieszkania członków urzędu konsularnego, jeśli właścicielem bądź najemcą tego mienia jest Państwo wysyłające lub osoba fizyczna bądź prawna, działająca w jego imieniu, a także umowy lub dokumenty dotyczące nabywania wspomnianego mienia, zwolnione są od jakichkolwiek podatków lub innych podobnych opłat.

2. Postanowienia ustępu 1 nie dotyczą opłat należnych za świadczenie określonych usług.

Artykuł 15

Państwo wysyłające zwolnione jest od płacenia jakichkolwiek podatków lub innych podobnych opłat od mienia ruchomego, stanowiącego własność tego Państwa lub znajdującego się w jego posiadaniu bądź użytkowaniu i służącego dla celów konsularnych, a także w związku z nabywaniem takiego mienia.

Artykuł 16

Archiwa konsularne są nietykalne w każdym czasie i niezależnie od tego, gdzie się znajdują.

Artykuł 17

1. Urząd konsularny ma prawo porozumiewać się z rządem, przedstawicielstwami dyplomatycznymi i innymi urzędami konsularnymi Państwa wysyłającego, niezależnie

od tego, gdzie się znajdują. W tym celu urząd konsularny może posługiwać się wszelkimi publicznymi środkami łączności, szyfrem, kurierami dyplomatycznymi lub konsularnymi oraz bagażem dyplomatycznym lub konsularnym. Przy korzystaniu z publicznych środków łączności w stosunku do urzędu konsularnego stosuje się takie same taryfy jak do przedstawicielstwa dyplomatycznego. Urząd konsularny może jedynie, za zgodą Państwa przyjmującego, zainstalować nadajnik radiowy i używać go.

2. Korespondencja służbowa urzędu konsularnego, niezależnie od zastosowanego środka łączności, a także bagaż konsularny, posiadający widoczne zewnętrzne oznaczenia swego urzędowego charakteru, są nietykalne i nie mogą być zatrzymywane przez organy Państwa przyjmującego.

3. Kurierzy konsularni Państwa wysyłającego korzystają na terytorium Państwa przyjmującego z takich samych uprawnień, przywilejów i immunitetów, z jakich korzystają kurierzy dyplomatyczni.

4. Bagaż konsularny może być powierzony kapitanowi statku lub samolotu. Kapitan ten powinien być zaopatrzony w urzędowy dokument, określający liczbę paczek stanowiących bagaż, lecz nie jest uważany za kuriera konsularnego. Urzędnik konsularny może odebrać bagaż konsularny bezpośrednio i swobodnie od kapitana statku lub samolotu, a także przekazać mu taki bagaż.

Artykuł 18

Członkowie urzędu konsularnego oraz członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, korzystają z nietykalności osobistej. Nie podlegają oni aresztowaniu lub zatrzymaniu w jakiegokolwiek innej formie.

Artykuł 19

1. Członkowie urzędu konsularnego oraz członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, korzystają z immunitetu od jurysdykcji Państwa przyjmującego, z wyjątkiem powództw cywilnych:

a) dotyczących prywatnego mienia nieruchomości, położonego na terytorium Państwa przyjmującego, chyba że posiadają je w imieniu Państwa wysyłającego dla celów urzędu konsularnego;

b) dotyczących spadkobrania, w których występują oni jako wykonawcy testamentu, administratorzy, spadkobiercy lub zapisobiercy w charakterze osób prywatnych, a nie w imieniu Państwa wysyłającego;

c) wynikłych z zawarcia przez nich umów, w których nie występowali oni wyraźnie lub w sposób dorozumiany jako przedstawiciele Państwa wysyłającego;

d) wytoczonych przez osobę trzecią na skutek szkody powstałej w wyniku wypadku w Państwie przyjmującym spowodowanego przez pojazd mechaniczny.

2. W stosunku do osób wymienionych w ustępie 1 nie mogą być przedsięwzięte żadne środki egzekucyjne, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w punktach a), b), c) i d) wspomnianego ustępu, z zastrzeżeniem jednak, że od-

nośne środki mogą być przedsięwzięte bez naruszania nietykalności osoby bądź mieszkania.

Artykuł 20

1. Państwo wysyłające może zrzec się immunitetu od jurysdykcji odnośnie do członków urzędu konsularnego oraz członków ich rodzin, pozostających z nimi we wspólnocie domowej. We wszystkich przypadkach zrzeczenie to powinno być wyraźnie sformułowane na piśmie. Zrzeczenie się immunitetu od jurysdykcji w sprawach cywilnych nie oznacza zrzeczenia się immunitetu w stosunku do wykonania orzeczenia, co wymaga oddzielnego zrzeczenia się.

2. Jeżeli członek urzędu konsularnego bądź członek jego rodziny, pozostający z nim we wspólnocie domowej, rozpocznie postępowanie w sprawie, w której korzystałby z immunitetu od jurysdykcji na podstawie artykułu 19 niniejszej Konwencji, nie będzie miał prawa powoływania się na ten immunitet w stosunku do jakiegokolwiek powództwa wzajemnego, bezpośrednio związanego z powództwem głównym.

Artykuł 21

1. Urzędnicy konsularni nie są obowiązani do składania zeznań w charakterze świadków przed sądami lub innymi właściwymi organami Państwa przyjmującego.

2. Pracownicy konsularni mogą być wzywani do składania zeznań w charakterze świadków przed sądami lub innymi właściwymi organami Państwa przyjmującego. Mogą oni odmówić złożenia zeznań odnośnie do faktów związanych z wykonywaniem czynności urzędowych. Jednakże w żadnym przypadku nie można wobec pracowników konsularnych stosować jakichkolwiek środków przymusu.

3. Postanowienia niniejszego artykułu stosują się odpowiednio do członków rodzin członków urzędu konsularnego pozostających z nimi we wspólnocie domowej.

Artykuł 22

Państwo przyjmujące zwolni członków urzędu konsularnego oraz członków ich rodzin, pozostających z nimi we wspólnocie domowej, od wszelkich świadczeń przymusowych, a także od wszelkich publicznych lub wojskowych obowiązków.

Artykuł 23

Członkowie urzędu konsularnego i członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, zwolnieni są od wszelkich obowiązków przewidzianych w ustawach i przepisach Państwa przyjmującego w sprawie rejestracji cudzoziemców, zezwoleń na pobyt i innych formalności, które ogólnie dotyczą cudzoziemców.

Artykuł 24

1. Członkowie urzędu konsularnego zwolnieni są od jakichkolwiek podatków lub innych podobnych opłat, pobieranych przez Państwo przyjmujące w odniesieniu do uposażeń, otrzymywanych przez nich z tytułu wypełniania ich obowiązków służbowych.

2. Członkowie urzędu konsularnego oraz członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, zwolnieni są od wszelkich podatków i opłat państwowych, terenowych i komunalnych, włącznie z podatkami i opłatami od należącego do nich mienia ruchomego.

3. Zwolnienia wymienione w ustępie 2 nie dotyczą:

a) podatków pośrednich, które normalnie wliczane są w cenę towarów lub usług;

b) podatków i opłat od prywatnych nieruchomości, położonych na terytorium Państwa przyjmującego, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 14;

c) podatków spadkowych i podatków od przeniesienia prawa własności, pobieranych przez Państwo przyjmujące, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 26;

d) podatków i opłat od wszelkiego rodzaju prywatnych dochodów, mających swe źródło w Państwie przyjmującym;

e) opłat pobieranych za świadczenie określonych usług;

f) podatków i opłat od umów oraz dokumentów dotyczących umów, włącznie z wszelkimi państwowymi opłatami pobieranymi w związku z takimi umowami, z wyjątkiem podatków i opłat, od płacenia których stosuje się zwolnienia zgodnie z artykułem 14 niniejszej Konwencji.

4. Członkowie urzędu konsularnego zatrudniający osoby, których wynagrodzenia lub uposażenia nie są zwolnione od podatku od wynagrodzeń w Państwie przyjmującym, powinni wypełniać obowiązki nakładane przez ustawy i przepisy tego Państwa na pracodawców w odniesieniu do pobierania podatku od wynagrodzeń.

Artykuł 25

1. Wszelkie przedmioty, z samochodami włącznie, przeznaczone do użytku służbowego urzędu konsularnego zwolnione są od opłat celnych w takim samym zakresie, jak przedmioty przeznaczone do użytku służbowego przedstawicielstwa dyplomatycznego.

2. Urzędnicy konsularni i członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, zwolnieni są od rewizji celnej.

3. Członkowie urzędu konsularnego, a także członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, zwolnieni są od opłat celnych w takim samym zakresie, jak odpowiednie kategorie personelu przedstawicielstwa dyplomatycznego.

4. Pojęcie „odpowiednie kategorie personelu przedstawicielstwa dyplomatycznego”, użyte w ustępie 3, odnosi się do członków personelu dyplomatycznego, jeśli chodzi o urzędników konsularnych, oraz do członków personelu administracyjnego i technicznego, jeśli chodzi o pracowników konsularnych.

Artykuł 26

W przypadku śmierci członka urzędu konsularnego lub członka jego rodziny, pozostającego z nim we wspólnocie domowej, Państwo przyjmujące:

a) zezwoli na wywóz ruchomego mienia pozostałego po osobie zmarłej, z wyjątkiem mienia nabytego w Państwie przyjmującym, którego wywóz był zabroniony w chwili śmierci tej osoby;

b) nie będzie pobierać podatków spadkowych ani podatków od przeniesienia prawa własności w odniesieniu do mienia ruchomego, które znajdowało się w Państwie przyjmującym jedynie w związku z przebywaniem w tym Państwie osoby zmarłej jako członka urzędu konsularnego lub członka jego rodziny.

Artykuł 27

Z zastrzeżeniem swych ustaw i przepisów dotyczących stref, do których wstęp ze względu na bezpieczeństwo państwa jest zabroniony lub ograniczony, Państwo przyjmujące zapewni wszystkim członkom urzędu konsularnego i członkom ich rodzin, pozostającym z nimi we wspólnocie domowej, swobodę poruszania się i podróżowania na swym terytorium.

Artykuł 28

Członkowie urzędu konsularnego i członkowie ich rodzin powinni przestrzegać wszystkich obowiązków nakładanych przez ustawy i przepisy Państwa przyjmującego w zakresie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone osobom trzecim przy używaniu jakiegokolwiek pojazdu mechanicznego.

Artykuł 29

Pracownicy konsularni oraz członkowie rodzin urzędników i pracowników konsularnych, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, którzy są obywatelami Państwa przyjmującego lub mają stałe miejsce zamieszkania w tym Państwie, nie korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w niniejszej Konwencji, z wyjątkiem ustępów 2 i 3 artykułu 21.

CZĘŚĆ IV

FUNKCJE KONSULARNE

Artykuł 30

Zadaniem urzędnika konsularnego jest popieranie przyjaznych stosunków między obydwooma Państwami, przyczynianie się do rozwoju stosunków gospodarczych, handlowych, kulturalnych, naukowych i turystyki między nimi, ochrona praw i interesów Państwa wysyłającego i jego obywateli, włącznie z osobami prawnymi.

Artykuł 31

1. Przy wykonywaniu swych funkcji urzędnik konsularny może zwracać się na piśmie lub ustnie do:

a) właściwych miejscowych organów swojego okręgu konsularnego;

b) właściwych centralnych organów Państwa przyjmującego, jeżeli na to zezwalają ustawy, przepisy i zwyczaje Państwa przyjmującego.

2. Urzędnik konsularny może za zgodą Państwa przyjmującego wykonywać swoje funkcje również poza okręgiem konsularnym.

Artykuł 32

1. Urzędnik konsularny ma prawo, zgodnie z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego, zastępować przed sądami i innymi organami Państwa przyjmującego obywateli Państwa wysyłającego, włącznie z osobami prawnymi, względnie podejmować właściwe kroki w celu zapewnienia im zastępstwa prawnego w przypadkach, gdy obywatele ci z powodu nieobecności lub z jakiegokolwiek innej przyczyny nie są w stanie podjąć w odpowiednim czasie ochrony swych praw i interesów.

2. Zastępstwo, o którym mowa w ustępie 1, ustaje z chwilą, kiedy osoba zastępowana ustanowi swego pełnomocnika lub sama zabezpieczy ochronę swych praw i interesów.

Artykuł 33

Urzędnik konsularny ma prawo:

a) wydawać obywatelom Państwa wysyłającego paszporty lub inne podobne dokumenty, przedłużać ich ważność, unieważniać, a także dokonywać w nich innych zmian;

b) wydawać wizy.

Artykuł 34

1. Urzędnik konsularny ma prawo:

a) prowadzić rejestr obywateli Państwa wysyłającego;

b) przyjmować wszelkie oświadczenia w sprawach obywatelstwa;

c) rejestrować i przyjmować zawiadomienia i dokumenty dotyczące urodzeń i zgonów obywateli Państwa wysyłającego;

d) zgodnie z ustawodawstwem Państwa wysyłającego przyjmować oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, pod warunkiem, że obie strony posiadają obywatelstwo tego Państwa;

e) przyjmować oświadczenia w sprawach rodzinnych obywateli Państwa wysyłającego.

2. Urzędnik konsularny będzie powiadamiał właściwe organy Państwa przyjmującego o zarejestrowaniu w urzędzie konsularnym urodzeń, małżeństw i zgonów obywateli Państwa wysyłającego, jeśli jest to wymagane przez ustawodawstwo Państwa przyjmującego.

3. Postanowienia punktów c) i d) ustępu 1 nie zwalniają zainteresowanych osób od obowiązku przestrzegania formalności wymaganych przez ustawodawstwo Państwa przyjmującego.

Artykuł 35

1. Urzędnik konsularny ma prawo:

a) przyjmować i uwierzytelniać oświadczenia obywateli Państwa wysyłającego oraz wydawać im odpowiednie dokumenty;

b) sporządzać, uwierzytelniać i przechowywać w depozycie testamenty i inne dokumenty stwierdzające jednostronne czynności prawne obywateli Państwa wysyłającego;

c) uwierzytelniać podpisy obywateli Państwa wysyłającego;

d) legalizować wszelkie dokumenty wydane przez organy Państwa wysyłającego lub Państwa przyjmującego oraz poświadczać odpisy i wyciągi z tych dokumentów;

e) tłumaczyć dokumenty i uwierzytelniać zgodności tłumaczeń;

f) sporządzać i uwierzytelniać akty i umowy, które zawierają obywatele Państwa wysyłającego, o ile te akty i umowy nie są sprzeczne z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego i nie dotyczą ustanowienia lub przeniesienia praw do nieruchomości, znajdujących się w tym Państwie;

g) sporządzać i uwierzytelniać akty i umowy, bez względu na obywatelstwo osób będących stronami, o ile te akty i umowy odnoszą się jedynie do mienia lub prawa istniejącego w Państwie wysyłającym albo dotyczą spraw, które będą realizowane w tym Państwie, pod warunkiem, że akty i umowy nie są sprzeczne z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego.

2. Akty i dokumenty, wymienione w ustępie 1, uwierzytelnione lub zalegalizowane przez urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego, mają w Państwie przyjmującym taką samą ważność i moc dowodową, jak dokumenty uwierzytelnione lub zalegalizowane przez sądy lub inne właściwe organy Państwa przyjmującego. Jednakże organy Państwa przyjmującego są zobowiązane do uznawania ważności wymienionych dokumentów tylko w takim zakresie, w jakim nie są one sprzeczne z ustawami i przepisami tego Państwa.

Artykuł 36

Urzędnik konsularny ma prawo przyjmować do depozytu przedmioty, pieniądze i dokumenty od obywateli Państwa wysyłającego lub dla tych obywateli, jeżeli nie jest to sprzeczne z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego.

Artykuł 37

Urzędnik konsularny ma prawo doręczać obywatelom Państwa wysyłającego pisma sądowe i pozasądowe. Jeżeli jest to zgodne z ustawami i przepisami Państwa wysyłającego, urzędnik konsularny ma również prawo przyjmować od tych obywateli, na wniosek sądu lub innego właściwego organu, dobrowolne zeznania w charakterze stron, świadków lub biegłych.

Artykuł 38

1. Organy Państwa przyjmującego będą powiadamiać pisemnie urząd konsularny o przypadkach, kiedy zachodzi potrzeba ustanowienia opieki lub kurateli nad obywatelem Państwa wysyłającego, który jest małoletni lub nie posiada pełnej zdolności do działań prawnych, albo nad mie-

niem położonym w Państwie przyjmującym, którym to mieniem obywatel Państwa wysyłającego nie jest w stanie zarządzać z jakichkolwiek powodów.

2. Urzędnik konsularny może porozumiewać się w sprawach, o których mowa w ustępie 1, z odpowiednimi organami Państwa przyjmującego, a w szczególności proponować odpowiednią osobę na opiekuna lub kuratora.

Artykuł 39

Urzędnik konsularny ma prawo porozumiewać się z każdym obywatelem Państwa wysyłającego, udzielać mu pomocy lub rady, a w razie konieczności zapewnić mu opiekę prawną. Jeżeli obywatel Państwa wysyłającego pragnie odwiedzić urzędnika konsularnego lub porozumieć się z nim w inny sposób, Państwo przyjmujące nie będzie w żadnej formie ograniczać temu obywatelowi dostępu do urzędu konsularnego Państwa wysyłającego.

Artykuł 40

1. Właściwe organy Państwa przyjmującego będą niezwłocznie informować urząd konsularny Państwa wysyłającego o każdym przypadku aresztowania, zatrzymania lub pozbawienia wolności w jakiegokolwiek innej formie obywatela Państwa wysyłającego. Organy te zobowiązane są przekazywać niezwłocznie wiadomości skierowane do urzędu konsularnego przez taką osobę.

2. Urzędnik konsularny ma prawo odwiedzać obywatela Państwa wysyłającego, aresztowanego, zatrzymanego lub pozbawionego wolności w jakiegokolwiek innej formie, a także rozmawiać lub korespondować z nim oraz udzielać mu pomocy w zorganizowaniu obrony. Ma on również prawo odwiedzać obywatela Państwa wysyłającego, odbywającego karę pozbawienia wolności.

3. Właściwe organy Państwa przyjmującego są zobowiązane informować osoby, których dotyczą postanowienia niniejszego artykułu, o wszystkich uprawnieniach, które im przysługują zgodnie z tymi postanowieniami.

4. Uprawnienia, określone w niniejszym artykule, powinny być wykonywane zgodnie z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego, z zastrzeżeniem, że wspomniane ustawy i przepisy powinny umożliwiać pełną realizację celów, którym one służą.

Artykuł 41

1. Właściwe organy Państwa przyjmującego będą, w możliwie bliskim terminie, powiadamiały urzędnika konsularnego o zgonie obywatela Państwa wysyłającego i będą przekazywały temu urzędnikowi informacje o masie spadkowej, spadkobiercach, zapisobiercach, a także o ostatniej woli zmarłego.

2. Właściwe organy Państwa przyjmującego będą, w możliwie bliskim terminie, powiadamiały urzędnika konsularnego o otwarciu spadku, jeżeli spadkobierca lub zapisobierca jest obywatelem Państwa wysyłającego. Dotyczy to także przypadków, gdy właściwe organy Państwa przyjmującego dowiedzą się o otwarciu spadku na rzecz obywatela Państwa wysyłającego, przebywającego na terytorium państwa trzeciego.

3. Funkcje urzędnika konsularnego w sprawach spadkowych określone są w postanowieniach Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych.

Artykuł 42

1. Urzędnik konsularny ma prawo udzielać wszelkiej pomocy statkom Państwa wysyłającego oraz załogom tych statków podczas ich pobytu na morzu terytorialnym lub wodach wewnętrznych Państwa przyjmującego. Może on korzystać z prawa nadzoru i inspekcji w stosunku do statków tego Państwa i ich załóg oraz podejmować wszelkie środki w celu zastosowania ustaw i przepisów Państwa wysyłającego dotyczących żeglugi. W tym celu może on również odwiedzać statki Państwa wysyłającego i być odwiedzany przez kapitanów i załogi tych statków, skoro tylko zostanie dokonana odprawa.

2. Organy Państwa przyjmującego będą respektować wszelkie środki podjęte przez urzędnika konsularnego zgodnie z ustawami i przepisami Państwa wysyłającego w stosunku do statków tego Państwa i ich załóg. Przy wykonywaniu takich czynności urzędnik konsularny może zwracać się o pomoc do właściwych organów Państwa przyjmującego.

Artykuł 43

Urzędnik konsularny ma prawo:

a) przesłuchiwać, nie naruszając uprawnień organów Państwa przyjmującego, kapitana lub jakiegokolwiek członka załogi statku Państwa wysyłającego, sprawdzać, przyjmować i poświadczać dokumenty statku, przyjmować oświadczenia dotyczące podróży statku oraz dokonywać innych czynności mających na celu ułatwienie wejścia, postoju i wyjścia statku;

b) rozstrzygać wszelkie spory między kapitanem a innymi członkami załogi, włącznie ze sporami dotyczącymi umów o pracę i warunków pracy;

c) dokonywać czynności związanych z zatrudnieniem lub zwolnieniem kapitana lub jakiegokolwiek członka załogi;

d) podejmować wszelkie środki w celu zapewnienia leczenia szpitalnego i powrotu kapitana lub jakiegokolwiek członka załogi;

e) przyjmować, sporządzać lub podpisywać wszelkie oświadczenia i inne dokumenty dotyczące żeglugi, przewidziane przez ustawy i przepisy Państwa wysyłającego;

f) otrzymywać zgłoszenia lub akty urodzeń i zgonów, które kapitan sporządził na statku podczas podróży, a także testamenty, które on przyjął;

g) udzielać pomocy i opieki kapitanowi lub jakiemukolwiek członkowi załogi statku Państwa wysyłającego w ich stosunkach z sądami i innymi właściwymi organami Państwa przyjmującego.

Artykuł 44

1. W przypadku gdy sąd lub inny organ Państwa przyjmującego zamierza aresztować lub zatrzymać na pokładzie statku Państwa wysyłającego kapitana lub członka załogi tego statku względnie jakąkolwiek osobę albo też zając jakiegokolwiek mienie znajdujące się na statku lub przeprowadzić na pokładzie statku dochodzenie urzędowe, właściwe organy Państwa przyjmującego powiadomią o tym urzędnika konsularnego w takim czasie, aby umożliwić mu obecność na statku zanim czynność ta zostanie podjęta. Jeżeli uprzednie zawiadomienie urzędnika konsularnego jest niemożliwe, właściwe organy Państwa przyjmującego powiadomią go możliwie jak najszybciej i nie później jednak aniżeli w momencie, w którym wspomniana czynność została rozpoczęta.

2. Postanowien ustępu 1 nie stosuje się do zwykłej kontroli statku przeprowadzanej przez organy Państwa przyjmującego w sprawach paszportowych, celnych, sanitarnych i bezpieczeństwa życia na morzu, jak też wszelkich czynności podejmowanych na prośbę lub za zgodą kapitana statku.

Artykuł 45

1. Jeżeli statek Państwa wysyłającego uległ rozbiciu, osiadł na mieliźnie, został wyrzucony na brzeg lub doznał innej awarii na morzu terytorialnym lub wodach wewnętrznych w Państwie przyjmującym lub jeżeli jakiegokolwiek przedmiot należący do tego statku lub stanowiący część jego ładunku lub przedmiot stanowiący część ładunku jakiegokolwiek rozbitego statku, będący własnością Państwa wysyłającego lub obywatela tego Państwa, został znaleziony w Państwie przyjmującym, właściwe organy tego Państwa poinformują o tym niezwłocznie urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego. Organy te zawiadomią także urzędnika konsularnego o środkach już podjętych dla uratowania ludzi, statku, ładunku i innego mienia znajdującego się na pokładzie statku oraz przedmiotów przynależnych do statku lub stanowiących część jego ładunku, które oddzieliły się od statku.

2. Urzędnik konsularny może udzielać wszelkiej pomocy statkowi, który uległ awarii, jego członkom załogi i pasażerom; w tym celu może on zwracać się do właściwych organów Państwa przyjmującego z prośbą o udzielenie pomocy. Organy te obowiązane są udzielać niezbędnej pomocy w podejmowanych przez niego środkach.

3. W razie nieobecności jakiegokolwiek innej osoby upoważnionej do takiego działania, urzędnik konsularny uważany jest za upoważnionego do podjęcia takich samych środków, jakie mógłby podjąć sam właściciel w odniesieniu do:

a) statku Państwa wysyłającego, jego ładunku lub jakiegokolwiek przedmiotu należącego do tego statku lub stanowiącego część jego ładunku, który został oddzielony od statku, bądź

b) ładunku lub jakiegokolwiek przedmiotu stanowiącego część ładunku jakiegokolwiek rozbitego statku, będących własnością Państwa wysyłającego lub obywatela tego Państwa, jeżeli znalezione zostały na morzu terytorialnym lub wodach wewnętrznych Państwa przyjmującego lub dostarczone do portu tego Państwa.

4. Opłaty celne lub inne tego rodzaju opłaty nie będą nakładane na terytorium Państwa przyjmującego na uszkodzony statek i jego ładunek, pod warunkiem, że nie będą one przeznaczone do użytku lub spożycia w tym Państwie.

Artykuł 46

Postanowienia artykułów 42, 43, 44 i 45 będą miały także odpowiednie zastosowanie do cywilnych statków powietrznych Państwa wysyłającego.

Artykuł 47

1. Urząd konsularny może pobierać na terytorium Państwa przyjmującego za czynności konsularne opłaty i inne należności, ustalone ustawami i przepisami Państwa wysyłającego.

2. Kwoty pobierane z tytułu opłat i należności, wymienionych w ustępie 1, są wolne od wszelkich podatków i opłat Państwa przyjmującego.

CZĘŚĆ V

POSTANOWIENIA OGÓLNE I KOŃCOWE

Artykuł 48

1. Wszystkie osoby, korzystające z przywilejów i immunitetów na podstawie niniejszej Konwencji, obowiązane są, bez uszczerbku dla tych przywilejów i immunitetów, przestrzegać ustaw i przepisów Państwa przyjmującego.

2. Pomieszczenia konsularne nie powinny być używane w sposób niezgodny z wykonywaniem funkcji konsularnych.

Artykuł 49

Poza funkcjami określonymi w niniejszej Konwencji urzędnik konsularny może wykonywać inne funkcje, zleczone mu przez Państwo wysyłające, jeżeli nie są one sprzeczne z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego.

Artykuł 50

1. Postanowienia niniejszej Konwencji stosują się odpowiednio w przypadkach wykonywania funkcji konsularnych przez przedstawicielstwo dyplomatyczne.

2. Imiona i nazwiska członków przedstawicielstwa dyplomatycznego, którzy wykonują funkcje konsularne, notyfikowane są ministerstwu spraw zagranicznych Państwa przyjmującego.

3. Członkowie przedstawicielstwa dyplomatycznego, wymienieni w ustępie 2, korzystają nadal z przywilejów i immunitetów przysługujących im na podstawie ich statusu dyplomatycznego.

Artykuł 51

Z chwilą wejścia w życie niniejszej Konwencji traci moc Konwencja konsularna między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii, podpisana w Sofii dnia 19 września 1961 roku.

Artykuł 52

1. Konwencja niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Warszawie.

2. Konwencja niniejsza zawarta jest na czas nieokreślony. Może być ona wypowiedziana w drodze notyfikacji przez każdą z Wysokich Umawiających się Stron. W takim przypadku utraci swą moc po upływie sześciu miesięcy od dnia wypowiedzenia.

Na dowód czego upoważnieni Pełnomocnicy Wysokich Umawiających się Stron podpisali niniejszą Konwencję i opatrzili ją pieczęciami.

Sporządzono w Sofii dnia 10 listopada 1972 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i bułgarskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia
Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
J. Bisztyga

Z upoważnienia
Rady Państwa
Ludowej Republiki Bułgarii
K. Nestorow

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 8 lutego 1973 roku.

Minister Spraw Zagranicznych: S. Olszowski

PROTOKÓŁ

do Konwencji konsularnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii.

W chwili podpisania Konwencji konsularnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii z dnia dzisiejszego, niżej podpisani Pełnomocnicy, należycie upoważnieni, zgodzili się na następujące postanowienia:

1. Zawiadomienie urzędnika konsularnego o aresztowaniu, zatrzymaniu lub pozbawieniu wolności w jakiegokolwiek innej formie obywatela Państwa wysyłającego, określone w ustępie 1 artykułu 40 Konwencji konsularnej, będzie następować w możliwie najkrótszym terminie, nie później jednak niż w ciągu trzech dni od daty aresztowania, zatrzymania lub pozbawienia wolności w jakiegokolwiek innej formie.

2. Prawo widzenia się, określone w ustępie 2 artykułu 40 Konwencji konsularnej, będzie udzielane urzędnikowi konsularnemu w możliwie najkrótszym terminie, nie później jednak niż w ciągu czterech dni od daty aresztowania, zatrzymania lub pozbawienia wolności w jakiegokolwiek innej formie obywatela Państwa wysyłającego.

Niniejszy Protokół stanowi integralną część wyżej wymienionej Konwencji konsularnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii.

Sporządzono w Sofii dnia 10 listopada 1972 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i bułgarskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia
Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
J. Bisztyga

Z upoważnienia
Rady Państwa
Ludowej Republiki Bułgarii
K. Nestorow

L. S.

Przewodniczący Rady Państwa: H. Jabłoński